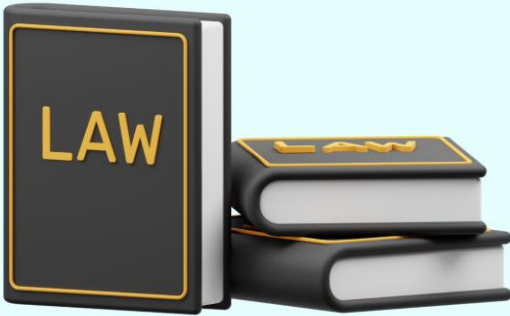

HUKUK
ÖZİŞİK
NOTLAR 1996

BORCLAR ÖZEL HUKUKU GÜZ-VİZE

İletişim : 0505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

BORÇLAR HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER 1 VİZE DERS NOTU

Borçlar Kanunu genel hükümler dediğimiz hükümleri düzenler. Genel hükümleri, geçen seneden öğrendiğimiz kadarıyla borç kaynakları olarak tanımlayabiliriz. Nedir bu borç kaynakları?

- **Sebepsiz zenginleşme**
- **Sözleşme**
- **Haksız fiil**

Bunlar üç ana borç kaynağıdır. Bunlar düzenlendikten sonra borcun ifası konusu ele alınmıştır. Borcun asıl amacı ifası olduğu için daha sorunlu bir konudur. İfanın gereği gibi yapılmaması bazen ifanın imkânsızlaşması, ifa engelleri, ifa ihlalleri gibi misaller asıl sorunu doğurur. Bunlar Türk hukukunda kaç tiptir? Bunlar Türk hukukunda iki tiptir:

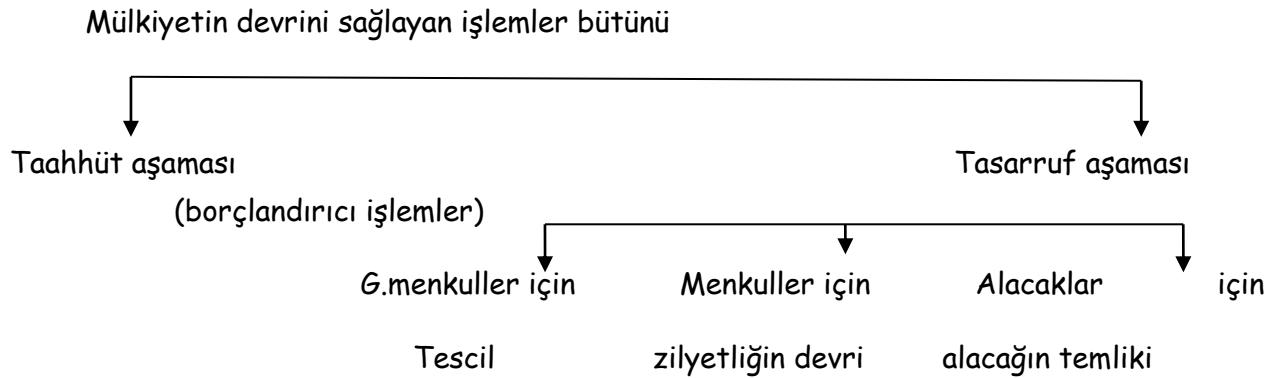
İmkânsızlık: Edimin bir şekilde ortadan kalkmış olması demektir. İfa artık mülküm değildir. Ancak baştaki imkânsızlık bu hükme tabi değildir. İfası mümkün olmasına rağmen bir borcun borçlusunun muaccel borcunu vadesi gelmiş olmasına ve ihtara rağmen ödememesi (temerrüt) Borçlar hukukunun temel konularından bir tanesidir.

Kötü ifa: Ya da borç ifa edilmiş ancak ağır aksak ifa edilmiş gereği gibi ifa edilmemiş olması (kötü ifa) da temel konulardandır.

Yine genel hükümler içinde borç ilişkisinin özel durumları konusu bulunmaktadır. Teselsül, şart, alacağın temliki vs gibi hükümler genel hükümler kapsamında işlenmektedir. **Dikkat edin: bunların hiçbirisi münferit bir borç ilişkisi dikkate alınarak düzenlenmemiştir.** Her borç ilişkisi için geçerli hükümlerdir bunlar. Bu hükümler sona erdikten sonra Borçlar Kanunu, 207. Maddesinden itibaren özel borç ilişkilerini tek tek düzenlemeye başlamıştır. Eski kanunda bu bölümün adı **Akdin Muhtelif Nevileri** (sözleşmenin çeşitli türleri anlamındadır) başlığı altında düzenlenmiştir. Bu başlık doktrinde eleştiriliyordu eski kanun döneminde. Çünkü sözleşme diyor ama sözleşme olmayan bazı borç ilişkileri de düzenlenmiştir bu bahiste. Mesela havale gibi... Bu gibi durumları kapsamadığı için akit kelimesi eleştirilmiştir. Buraya özel borç ilişkisi denmesi gerektiği söylenirdi. Biraz ayrıntı bir düşünce ama haklı bir düşüncedir. Yeni BK bunları özel borç ilişkileri diye düzenlemiştir. Böyle de olsa özel borç ilişkilerinin %99 unun sözleşme olduğunu unutmayalım. Zaten Borçlar Kanununun 207. Maddesinden itibaren satım sözleşmesiyle özel borç ilişkileri tek tek işlenmeye başlanmıştır. Arkasından trampa, bağış sözleşmesi, istisna vekâlet, kefalet vs tek tek sözleşmeler düzenleniyor kanunun bu bahsinde.

bir işlemdir. Temeldeki taahhüt işlemi geçersizse ona dayanan tescil geçersizdir. Dolayısıyla geçersiz bir taahhüt işlemine dayalı olarak tescil yapılmış ise de o tescil hakkın karşı tarafa geçmesi sonucunu doğurmaz. Yolsuz tescil olur. Menkul mülkiyetinin intikalinde; hüküm yoktur. Medeni kanun menkul mülkiyetinin intikalinde hangi prensibi benimsediğini bize söylemiyor. Doktrinde İstanbul ekolü menkul mülkiyetinin soyut olduğunu söylüyor. Dolayısıyla temeldeki taahhüt işleminin geçersizliğinden buradaki ifanın etkilenmeyeceğini söylüyor. Buna karşıt Ankara ekolü genellikle taahhüt ve tasarruf işlemlerinin menkuller bakımından da illi olduğunu savunuyor. Ağırlıklı görüş 2.sidir. Yargıtay uygulaması da buna yakındır.

Peki, biz bir işleme illi desek ne olur, demesek ne olur? Eğer tasarruf işleminin geçerliliğini, taahhüt işleminin geçerliliğine bağlarsanız, yani sebebe bağlı kabul ederseniz taahhüt işlemi sakat olduğundan tasarruf da sakat olur ve hak karşı tarafa geçmemiş olur. Hak karşı tarafa geçmediği için verdiğimiz şeyin istihkak davasıyla geri alırız. Sebepsiz zenginleşme ile değil. Aynı bir dava olan istihkak davası ile geri alırız. İstihkak davası mülkiyeti koruyan bir davadır. O yüzden zaman aşımına uğramaz. Zilyetlik olmayan malikin, malik olmayan zilyede karşı açtığı davadır. "Benim malım o, geri ver!" diyoruz. Niye benim malım o? Çünkü hak karşı tarafa geçmemiştir. Soyutluğu kabul edersek, hak karşı tarafa geçer. Karşı taraf zenginleşmiş, ben de fakirleşmiş olurum. Ve bu sonuç sebebe dayanmadığı ya da dayandığı sonuç geçersiz olduğu için sebepsiz zenginleşme ile geri alınır.

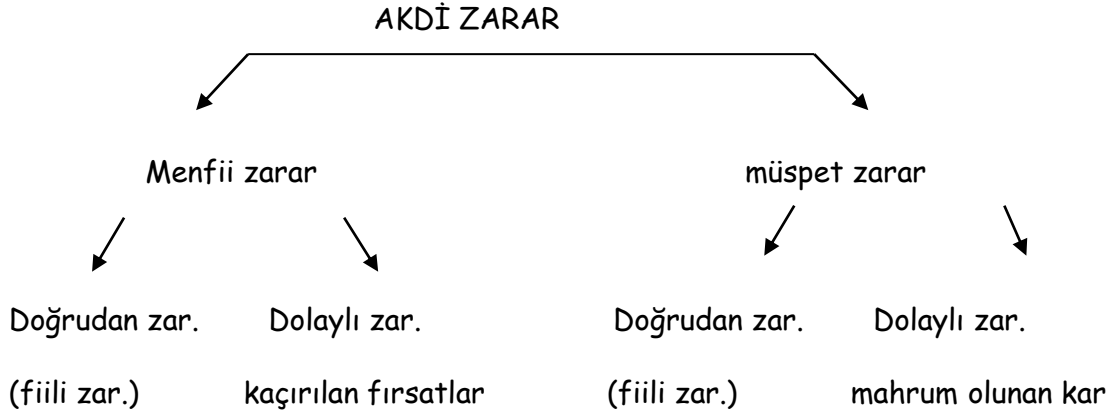

Tasarrufta sebep ifadır.

Taahhüt işlemleri, sözleşme hukukuyla ilgilidir.

Taahhüt işlemleri ile o taahhüdün ifasını gerçekleştirmek amacıyla yapılan tasarrufun arasında bir illiyet bağı vardır. Sebepe sonuç ilişkisi vardır. Bu sebepe sonuç ilişkisini hukuk pratiğine ve teorisine yansıtması nedir? Birbirinin geçerliliğini etkilemesidir. Geçen derste işlemiştik bu konuyu.

(hocamıza da daha yakın olan bir görüş) menfi zarar içerisindeki fiili zarar veya dolaylı zarar ayırımına göre bir ayırım oluşturuyorlar.

Sözleşme ortadan kalkmış ise

Mesela bir trafik kazası olmuş ve kişi bir gözünü kaybetmiş. Burada menfi zarar müspet zarar ayırımı yapamıyoruz. Haksız fiil zararları böyle bir ayırım yapmaya elverişli değildir.

Tabi menfi zarar müspet zarar ayırımına aynı zamanda maddi zararlar açısından gidiyoruz.

Maddi nitelikte ve akdi bir ilişkiden doğan zararları menfi ve müspet zarar olarak ayırıyoruz.

Menfi zarar; geçersiz bir sözleşmenin akdedilmiş olmasından kaynaklanan zararları ifade eder. O sözleşmenin geçersizliğinden veya ortadan kalkmasından, sözleşmeden dönülmesinden kaynaklanan zararlardır menfi zararlar. Eğer bir sözleşme ortadan kalkmış ise, istenecek olan zararlar kural olarak menfi zararlardır. Burada geçerli bir sözleşme akdettiğimize güveniyoruz, ancak güvenimizin boşa çıkmasıyla bir takım zararlar meydana geliyor. Veya geçerliliğine güvenerek yapmış olduğum ama sonradan güvenim boşa çıkacak hale gelen bu sözleşmeyi hiç yapmamış olsa idim, malvarlığımın içinde bulunacağı durum ile sözleşmeyi yapmış olmamla içinde bulunduğu durum arasındaki fark dikkate alınıyor. **Bunun içine sözleşmeyi yapma masrafları girer.** Sözleşme için seyahat, danışmanlık masrafları vs. ya da sözleşmeyi kurduktan sonra yapmış olduğumuz masraflar da buna dahildir. Mesela ifa konusu şeyi muhafaza etmek için bir depo kiraladık. Taşıma giderlerini üstlendik ya da. Ama sonra sözleşme hiç olmamış gibi başa döndü. Bunlar menfi zararın **fiili kısmını oluşturur. (doğrudan olan zararlar.)**

212.madde ilk fıkrasında adi satışın durumunu söylemiştir. Buna karşıt ikinci fıkrası;

Madde 212 f/2: Zilyetliğin devri için belirli bir süre konulmuş olan ticari satışlarda...

(bu ibareye göre ticari satışları da ikiye ayırmak gerekir. Yani zilyetliğin devri için belirli bir süre öngörölmüş ticari satışlar ve zilyetliğin devri için belirli bir süre öngörölmeyen ticari satışlar... 2.kısım bu hükmün dışında kalır. Belirli bir vade öngörölmeyen satışları tıpkı adi satışlar gibi görmemiz gerekir ticari de olsa...)

Belirli vadeli ticari satışlarda ise, madde 212den hareketle karşımıza üç karine çıkıyor.

1. Kesin vadeli işlem karinesi

Buradaki belirli vade genel hükümler açısından belirli vade formatında olsa da niteliği itibariyle aslında kesin vadedir. Daha önce anlattığımız kesin vade adi satışlar içindi. Oysa iş ticari satışsa ve belirli vade öngörölmüşse o otomatikman kesin vadedir. Adi işlerdeki sübjektif vurguya gerek yoktur. Dolayısıyla kesin vadenin sonuçları ortaya çıkar. Nedir bunlar? İhtara gerek yoktur ve temerrüt halinde de seçimlik hakkını kullanabilmesi için ek süreye gerek yoktur.

2. Aynen ifadan vazgeçildiği karinesi

Bir ticari satış varsa ve bu ticari satış belirli bir vade içeriyorsa, dolayısıyla kesin vade hükümleri uygulanıyorsa bu ticari satışta satıcının temerrüdü halinde kural tersine döner. Artık aynen ifanın istenmediği düşünölür. Kanundaki varsayım gereğince. Ek süreye zaten gerek yoktu. Ayrıca aynen ifayı istemediğini bildirmek zorunda da değildir burada. Ama bu emredici bir kural değildir. Eğer alıcı aynen ifayı hala istiyorsa bu sefer aynen ifayı istediğini bildirmesi gerekir. Aksi takdirde karşı taraftaki aynen ifa hazırlığı sona erebilir.

3. Müspet zararın istenmesi karinesi

Adi satışlarda aynen ifayı istemiyorsak karşımıza ikili bir yol çıkıyordu. Burada ise müspet zararın istendiği yönünde bir üçüncü karine işlemektedir. Peki, menfi zararın tazmini isteniyorsa ne olacak? 212.madde bundan bahsetmiyor. Ama ona bu hakkı tanımamak, alıcı lehine bir imkân sunarken onun hakkını daraltma anlamına gelecek. Dolayısıyla genel hükümlerle kendisine tanınmış olan menfi zararın tazmini hakkını da kullanabilir. Ama aynen ifayı talepte nasıl derhal bildirmesi gerekiyorsa sözleşmeden dönüp menfi zararını tazmin ettirmek isteyen ticari satışın alıcısının da aynı şekilde bunu

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔻 🔻 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔻 🔻
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**